

09.02.2016

POL-2016-1014

Oikeusministeriö
oikeusministerio@om.fi

Oikeusministeriön lausuntopyyntö OM 8/41/2014

Hallituksen esitys liiketoimintakiellosta annetun lain muuttamisesta

Oikeusministeriö on pyytänyt Poliisihallituksen lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi liiketoimintakiellosta annetun lain muuttamisesta.

Lausuntonaan Poliisihallitus esittää seuraavaa:

Liiketoimintakielto on tärkeä tapa torjua harmaata taloutta ja talousrikollisuutta. Poliisi tutkii lähtökohtaisesti aina liiketoimintakieltoon määräämisen edellytykset, kun tutkinnan perusteet ovat olemassa. Vuonna 2014 määräämisen edellytysten tutkintoja tehtiin 536 kpl ja vuonna 2015 581 kpl. Vastaavasti tuomioistuimet määräsivät uusia liiketoimintakieltoja vuonna 2014 yhteensä 371 henkilölle ja vuonna 2015 yhteensä 396 henkilölle. Liiketoimintakiellossa ja siten poliisin valvonnassa olevien henkilöiden kokonaismäärä on vakiintunut 1100–1200 kpl vuositasolle. Paljastuneiden liiketoimintakiellon rikkomisten määrät ovat vaihdelleet viime vuosina 25–50 tapauksen välillä.

Poliisihallitus pitää erittäin tervetulleina ja siten kannatettavina nyt lausuttavana olevaan esitysluonnokseen sisällytettyjä uudistuksia, mm. valvontaviranomaisille annettavaa oikeutta pyytää esitutkintaviranomaista tutkimaan edellytykset liiketoimintakiellon määräämiselle, väliaikaisen liiketoimintakiellon raukeamisajan pidentämistä yhdestä vuodesta kahteen vuoteen, esitutkintaviranomaisen ja syyttäjän oikeutta saada tiedot päätyneistä liiketoimintakielloista sekä mahdollisuus tutkia liiketoimintakiellon pidentämisen edellytykset. Myös Tullille ja rajavartiolaitokselle esitetty oikeus suorittaa poliisin lisäksi määräämisen edellytysten tutkinnat on hyvin perusteltu. Toitutuessaan edellä mainitut toimet tehostavat liiketoimintakieltoinstrumentin käyttökelpoisuutta ja sen vaikuttavuutta.

Sen sijaan Poliisihallitus näkee erittäin ongelmallisena ja jopa esityksessä suurena puutteena liiketoimintakiellon valvonnan sekä ennalta estävyyden kannalta sen, että esitys ei sisällä ehdotusta saattaa liiketoimintakiellossa olevat henkilöt erilliseen internetissä julkaistavaan rekisteriin. Julkista rekisteriä ovat useat tahot myös poliisi viime vuosina olleet vaatimassa.

Lainsäädäntöä muutettaessa myös liiketoimintakieltorekisteri täytyy uudistaa. Rekisterin sisältämien tietojen saatavuus on oltava korvauksetta ja vaivattomasti myös suuren yleisön käytössä nykyaikaista tietotekniikka hyödyntäen. Avoin rekisteri on yksi tehokkaimmista tavoista estää kieltoon määrättyjä harjoittamasta liiketoimintaa. Ennen kaikkea avoin rekisteri tar-

joaa tavalliselle kansalaiselle tosiasiallisen mahdollisuuden varmistua siitä, että ostaessaan palveluja ei samalla tule tukeneeksi harmaata taloutta. Avoin rekisteri on kustannustehokas tapa torjua harmaata taloutta.

Poliisihallituksen näkemyksen mukaan kansalaisen tiedonsaanti ja samalla tarvittava henkilötietosuoja pystytään varmistamaan siten, että rekisterinpitäjältä liiketoimintakiellossa olevien reaaliaikaiset tiedot olisivat saatavilla tietojärjestelmien kautta käytössä olevilla vahvoilla tunnistautumisilla ja tietenkin korvauksetta.

Poliisijohtaja Timo Saarinen

Poliisitarkastaja Tarmo Lamminaho

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu Aspo-asianhallintajärjestelmässä. Poliisihallitus 09.02.2016 klo 14.39. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Tiedoksi Poliisiyljohtaja Seppo Kolehmainen